

59

Reſtoriam, & Conſiliariatus, ſi ad ea, ſecundum formam noſtrarum Conſtitutionum fuerint electi: habeantque præfati Regentes ſuas habitationes, & cameras ſpacioſiores, & ampliores cæteris Collegialibus, eo tempore ſolum quo ſuis regentijs inſiſtunt, quas nos pro ſingulis Regentibus cum ſuis rotulis deputaviſus. Et nullus ex præfatis regentibus intra Collegium commorantibus poſſit habitare niſi in camera pro ſua Regentia deputata. Cum verò contingerit, aliquem ex Regentibus habitare extra Collegium, poterit interim camera pro tali Regentia deputata eligi ab alio ex Collegialibus ſecundum tenorem conſtitutionis decimæ ſeptimæ. Ita tamen quòd cum primum aliquis ex habitantibus intra Collegium, ſivè ſit Collegialis, ſivè ſit Capellanus, aut Portioniſta fuerit electus ad regentiam, pro qua eſt huiusmodi camera deputata, ſtatim ei abſque aliqua mora libere dimitatur: Et idem volumus obſervari ſi regens exiſtens extra Collegium, fuerit electus in Collegialem, vel Capellanum, aut admiſſus in Portioniſtam: Et licet panni pro veſturijs debeant eſſe eiſdem præcij, & coloris, in electione tamen pannorũ, ſi qua eſt, & in ordine induendi, ſervetur etiam ordo ſeſſionum. Statuimus inſuper, quòd huiusmodi ſalarium, præfatis regentibus præſtandũ, & quæcunque alia ſtipendia per Collegium ſingulis annis, lectoribus, & quibuslibet Officialibus ipſius Collegij præſtanda, perſolvantur in duabus ſolutionibus, prima videlicet in fine menſis Aprilis, vltima verò in principio menſis Octobris cuiuslibet anni, præterquam ſalarium vltimi anni cuiuſcumque ex regentijs artium, quòd ſolvetur in duabus ſolutionibus, prima in principio menſis Octobris tertij anni, ſecunda verò in feſto Purificationis proximè ſequenti, in quarum qualibet recipiet quadraginta florennos. Et prædictæ ſolutiones fiant à receptore præſentibus Reſtore, & Conſiliarijs prout ſuperius diſpoſitum eſt.

De abſentia Regentium, & Lectorum. XXXVII.

STatuimus, & ordinamus, quòd ſi propter aliquam ingruentem neceſſitatem, quiſpiam Regentium, vel Lectorum voluerit à Collegio extra oppidum ſe abſentare, teneatur petere, & obtinere licentiam à Reſtore, & Conſiliarijs, qui ſit examinata cauſa, dignum duxerint, licentiam eſſe concedendam, poſſint illam concedere: Dummodo non concedant alicui Regenti vltra triginta dies licentiæ in vno anno, ſivè continuos, ſivè interpolatos: Et volumus quòd dies, in quo regens prætermiſſerit lectiones ſibi incurrentes, computetur in præfatis triginta diebus abſentiæ, ſivè prædictus regens ſteterit in Collegio, ſivè in oppido, ſivè extra niſi ſit infirmitate detentus, & inſuper ſtatuiſus, quòd immediatè poſt electionem Reſtoris, & Conſiliariorum, ſingulis annis in

perpetuum eligantur per eodẽm Rẽctorem , & Confiliarios substituti pro singulis regentijs, personæ habiles, & sufficientes, qui tempore absentia regentium , vel cum præfati regentes cessaverint à lectione ob infirmitatem , aut aliam quamcumque causam , præfati substituti loco ipsorum regentium teneantur continuare ; & prosequi eandem lectionem, & omnia alia exercitamenta facere, ad quæ Regentes tenebantur. Et teneantur præstare iuramentum, quòd cum omni diligentia, & solitudine, continuabunt lectiones, in quibus fuerint substituti, & subrogati. Habeantque pro salario dimidium eius, quod secundum rectam computationem principalis regens erat habiturus, & residuum relinquatur pro Regentibus in præfatis primis triginta diebus, & nec præfati regentes possint alios quam prædictos substitutos dimittere. Sed si ultra præfatos triginta dies eorundem Regentium absentia duraverit, pro illo tempore nihil detur ei de salario suæ regentiæ, sed dimidium detur substituto (vt præmissum est) & residuum sit pro Archa Collegij, & ultra præfatos triginta dies, expectetur regens per alios triginta dies, ultra quod tempus si non venerit, aut si intra idem tempus non probaverit, legitimè fuisse detentum infirmitate, aut carceribus sine culpa sua, aut alia inevitabili necessitate, perdat regentiam.

De lectionibus, & exercitamentis ad quæ tenentur Regentes Artium.

XXXVIII.

Quoniam cursus artium, qui debet fieri more Parisiensi requirit exactam diligentiam, assiduamque laborem. Idcirco ordinamus, quòd quilibet regens in hac facultate teneatur legere librum sibi assignatum quolibet anno eorum trium cum quatuor mensibus, per quos durat cursus, vt superius dispositum est. Ita videlicet, quòd regens primo anno legat Summulas logicales Petri Hispani, vel alterius Doctoris cum suis glosis, & notabilibus, & argumentis prout Rectori, & facultati videbitur expedire, & legat regens præfatus duas lectiones ante meridiem, & vnã post meridiem cum suis quæstionibus, & reparationibus quas faciat bis in die, sed à die natalis Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, vsque ad Assumptionem Virginis poterunt Rector, & Confiliarij, si visum fuerit expedire, dispensare cum Regentibus artium, vt possint prætermittere vnã ex lectionibus, quæ leguntur ante meridiem, & reparationes, quæ fiunt immediatè post prandium, & etiam per idem tempus possint præfati Rector, & Confiliarij dispensare cum Regentibus Medicinæ, vt prætermittat vnã ex duabus lectionibus: ita tamen quòd semper legatur vnã lectio ante meridiem, & alia post meridiem. In secundo autem anno idem Regens eisdem auditoribus, &

eif

eidem horis legat textum logicæ cum suis glossis, notabilibus, quæstio-
 nibus, & argumentis, scilicet, librâ prædicabilium Porphyrij, librâ
 prædicamentorum Aristotelis, duos libros Perihermeneias, duos prio-
 rum, & duos posteriorum, quatuor Topycorum, & duos Elenchorum.
 In tertio vero anno idem regens eidem auditoribus, & eidem horis le-
 gat philosophiam naturalem Aristotelis cum suis glossis quæstionibus
 notabilibus, & argumentis, videlicet octo libros Physicorum, tres de
 cælo, & mundo, nam tertius dimitti poterit, duos de generatione, &
 corruptione, tres meteororum, nam quartus dimitti poterit, etiam tres
 libros de anima, liber primus eorum celeriter possit transcurrî, & qua-
 tuor libros parvorum naturalium hoc est de sensu, & sensato, de som-
 no, & vigilia, de memoria, & reminiscencia, & de longitudine, & brevi-
 tate vite. Deinde in quatuor mensibus residuis vsque ad festum Purifi-
 cationis præfatus regens eidem auditoribus, atque eidem horis, legat
 sex libros metaphysicorum Aristotelis cum suis glossis, & quæstioni-
 bus, si quis autem ex Regentibus ordinarijs sophismata, aut calculatio-
 nes directe, vel indirecte, publice, vel occulte legere præsumserit, tam
 in lectionibus, reparationibus, vel disputationibus, quàm alio quocum-
 que modo pro prima vice eo ipso incurrat pœnam decem florenorum,
 pro secunda vero viginti arcæ Collegij applicandorum, pro tertia ve-
 ro ipso factò privetur regentia. Si autem alij extra ordinarij lectores,
 quicumque sint, prædicta sophismata, vel calculationes, alijs quam
 scholaribus, qui cursum suum consumaverint publice, vel occulte, lege
 vel docere attentaverint, eo ipso expellatur ab Vniuersitate. Scholares
 quicumque audientes prædictas calculationes, vel sophismata, antequam
 cursum suum consumaverint, vt præmissum est, pro prima vice perdant
 cursus, quos peregerint pro secunda efficiantur inhabiles ad recipien-
 dum quemcumque gradum in hac Vniuersitate. Pro tertia vero expel-
 lantur omnino à Collegio, & Vniuersitate. Cæterum in præfatis duo-
 bus vltimis annis faciat Regens quæstiones, & reparationes bis in die
 sicut in primo anno, in quæstionibus tamen scholarium, non teneatur
 de rigore ad esse, nisi solus Regens summalistarum, qui respondeat ad
 eorum dubitationes: Teneatur etiam Regens ad reparationes commu-
 nes, & ad conclusiones, seu ad disputationes publicas: ita tamen quod
 in vna hebdomada fiant reparationes communes, & in aliâ conclusio-
 nes vicissim, seu alternatim, in quibus quidem reparationibus conue-
 niant indifferenter Regentes omnes, pariter, & discipuli, scilicet in con-
 clusionibus solummodo debent sustentare tres discipuli, scilicet logi-
 cus, & physicus, & metaphysicus, seu moralis, & ibidem teneantur in-
 teresse Regentes eorum: Durabunt autem prædictæ conclusiones per

totum diem, ante, & post meridiem, sed reparationes communes solum fieri debent post meridiē. Præterea decernimus, quòd si aliquando Rectori, & Consiliarijs visum fuerit, aliquem ex regentibus artium esse ad eòd habilem, & idoneum quòd de eo verisimiliter credatur, quòd si cursum suum in scriptis relinqueret, posset alijs proficere in futurum, tunc idem Rector, & Consiliarij teneantur tempore receptionis ad regentiam, vel infra sex menses eidem Regenti iniungere, quòd cursum suum artium ad maiorem vtilitatem posterorum, quantum Dominus sibi concesserit redigat in scriptis, & sic redactum, & suis expensis decenter conscriptum Rectori tradere, & consignare teneantur, vt intra alios libros Collegij possit reponi. Et vt melius cursum præfatum transcribere, & perficere possit. Volumus, quòd vltra præfatos tres annos, cum quatuor mensibus, per quos durat eius regentia, vt præmittitur, habeas alium annum in quo possit ipsum cursum maturius digerere, & exacte limare, pro cuius labore recipiat stipendium, sive salarium integrum illo anno quemadmodum in primo, at secundo anno suæ regentiæ, super quo Rectoris, & Consiliariorum conscientias oneramus, quòd nisi personis habilibus hoc præcipiant, vel iniungant, si quis vero ex præfatis regentibus hoc adimplere neglexerit, possint Rector, & Consiliarij eum à regentia expellere.

De cursibus, & examine Baccalariandorum in Artibus.

XXXIX.

N Emò admittatur ad Baccalariatum in Artibus, qui non legitime probaverit se fuisse, & peregisse in hac Vniuersitate prædictos cursus, vt supra in constitutione proxime præcedenti dispositum est, videlicet audisse summulas, & magnam Logicam Aristotelis, & philosophiam naturalem, vsque ad quartum physicorum inclusive. Quibus cursibus peractis, atque legitime approbatis facultas magistrorum artium in vespere Purificationis Virginis Mariæ congregabitur quolibet anno ad eligendum tres magistros examinatores Baccaliorum, quorum vnus ad minus Regens in hac Vniuersitate fuerit, nec vllus dictorum examinatorum sit actu Regens in quavis facultate, nisi alij magistri defuerint, & præfati examinatores postquam fuerint electi præstabunt iuramentum in præsentia facultatis, quòd secundum Deum, & bonam conscientiam approbabit dignos, & indignos reprobandunt. Incipietur hoc examen, immediate post Purificationem Virginis, & fiet hoc modo. Sedeat examinandus coram tentatoribus in loco humili, capite detecto modo Parisiensi, & primus examinatus quaerat de veritate, & falsitate alicuius sophismatis, loco examinis summularum, & contra respon-

responſionem quam dabit examinandus arguet ſolus ille examinador
 vnico medio præciſè. Deinde ſecundus tentador quærat ab eo pro libro
 prædicabilium Porphyrij, vel textum alicuius capituli, vel authoritatè
 aliquam eius, vel aliquid aliud pertinens ad illum librum. Ad quam
 quæſtionem memoriter reſpondebit examinandus, & contra reſponſio-
 nem arguet ſimiliter ſolus ille examinador vnico medio. Conſequenter
 tertius magiſter quæret, & arguet eodem modo circa librum prædica-
 mentorum, & iterum primus circa librum Perihermenas, & deinde ſe-
 cundus circa librum priorum, & ſic deinceps per omnem ordinem, tam
 librorum, quam magiſtrorum, & finitis libris logicalibus, interrogent
 circa libros phyſicales. Sed non fit in eis examen tam rigorofum, ſicut
 in logicalibus, ita quod pro omnibus libris phyſicorum non fiat niſi
 vnica quæſtio, vel propoſitum, & ibi finiatur examen. Quo finito ma-
 giſtri examinadores ſecreto conferant inter ſe, an ille fit ſufficiens, & ad-
 mittendus: quòd ſi ita decreverint omnes, vel maior pars eorum ſignent
 cedulam, quam præfatus ſcholaris accipit à Regente ſuo pro teſtifica-
 tione auditionis librorum. Et tunc procedatur ad examen alterius eo-
 dem modo. Sic tamen, quòd in vna die non examinetur niſi vnus, aut
 duo duntaxat, & quod non prætermittatur dies, quin vnus ad minus exa-
 minetur. Fiat examen tempore, quod lectiones ordinariæ non impe-
 diantur, & examinatis omnibus Baccalaureandis (vt præfertur) aſigne-
 tur dies in quo præſentibus Notario, & Vedelis, Regens ipſorum de
 omnibus eis, & in ſimul gradum ſolutis prius omnibus expenſis, ſed ſi
 aliquis graduandus in hac noſtra Vniuerſitate, tam in prædicto gradu
 Baccalaureatus, quam in gradu Licentiæ, Magiſterij, vel Doctoratus in
 quacumque facultate petierit admitti curſus, quos in alia Vniuerſitate
 dixerit ſe feciſſe, tunc demum cenſeatur præfatus curſus peregiſſe ad
 hoc, vt in noſtra Vniuerſitate admittantur, quando legitime probave-
 rit, coram Rectore, & Decano ipſius facultatis in qua vult graduari,
 ſe audiſſe, & peregiſſe ea omnia, quæ ſecundum tenorem conſtitutio-
 nis quinquageſimæ ſextæ, de his qui volunt gradum alibi ſuſceptum ite-
 rum ſibi conferri, & de admittendis curſibus alibi factis requiruntur.
 Ceterum pro præfatu gradu Baccalaureatus in artibus, ſolvatur vnusquis-
 que Baccalarius pro arcâ Collegij vnum florenum, pro facultate vnum
 florenum, pro ſuo Regente duos florenos, pro examinadoribus alium
 florenorum, equaliter dividendum inter eos, pro Notario dimidium
 florenorum, pro Vedelis alium dimidium: ita quod expenſe ordinariæ,
 & neceſſariæ vnus Baccalarij artiſtæ non excedant ſex florenos, ſed ſi
 contingat aliquem ex Collegialibus, aut Capellanijs quemcumque gra-
 dum in alio Collegio, vel Vniuerſitate recipere, eo tempore quo mo-
 ratur

ratur in Collegio, eo ipso perdat præbendam. Et si fuerit de Vniuersitate priuetur omnibus privilegijs, & commodis ipsius, nec ad eandem amplius possit admitti. Prohibemus insuper ne prædictum examen Baccalaureandorum in artibus, nec quodcumque aliud in quacumque facultate possit fieri private, aut secrete, sed fiat publice in Gymnasijs Collegij, aliàs examen sit ipso facto nullum, & habeatur pro infecto.

De cursibus, & examine Licentiandorum in Artibus. XL.

POST Baccalaureatum, qui uoluerit ad gradum Licentiæ in artibus pervenire, teneantur continere lectiones usque ad finem Philosophiæ naturalis, sub Regente eiusdem facultatis, qua finita audiet ab eodem Regente sex libros Metaphysicæ, & à lectore Ethicorum ad minus sex libros moralis Philosophiæ, & in quarto anno post festum Purificationis Virginis teneantur omnes Baccalarij volentes licentari, respondere bis de conclusionibus sub præsentia sui Magistri Regentis, hoc modo. Primò enim quinque ex Doctõribus, Baccalarijs ponent conclusiones eodem die Præsidente suo Regente, quorum primus habeat conclusiones in Logica, secundus in Philosophia. I. in doctrina octo librorum Philosophicorum. Tertius in naturali Philosophia de residuis libris. Quartus in Metaphysica. Quintus in morali doctrina. Ad quas conclusiones invitentur ad arguendum, Magistri, & Doctores Theologiæ, & Artium, & Medicinæ: ita quod nulli alij arguant infra istos gradus. Et si Præsidenti videbitur poterit moderari tempus, & numerum arguentium Theologorum, & Medicorum, ut Magistri in Artibus super sit tempus ad arguendum, & iste actus durabit à meridie, usque ad vesperum, qui apud Parisien. dicitur responsiones Magnæ. Post aliquot dies respondebunt alij quinque similitudo, & sic consequenter quousque omnes Baccalarij fecerint suas responsiones magnas per quinarios numeros; ordo autem, & loci huiusmodi respondentium disponentur ad arbitrium Rectoris, & Regentis, atque Decani facultatis, attenda solum eruditione cuiusque, non oportet autem, quod in eis omnibus fiat tanta solemnitas actus sicut in primis quinque respondentibus, nec oportet, quòd semper Regens eorum sit Præsidentem in omnibus responsionibus, sed poterit dare alium Præsidentem qui sit Regens pro istis responsionibus. Habebit Regens à quolibet suo discipulo Baccalario vnum florenum, & Vedeli duos argenteos. Durabuntque præfata responsiones maiores, usque ad festum Annunciationis Beatæ Virginis præcisè: post istas responsiones iterum quilibet Baccalaureus teneatur eodem anno facere aliàs responsiones minores, idè sic dictas, quia

quia non cum tanta solemnitate fieri solent, sed modus respondendi, & praesidendi erit omnino similis alijs, excepto, quod in eis poterant admitti ad arguendum Baccalarij condiscipuli respondentium, semper tamen arguat saltem vnus Magister. Et pro his responsionibus nihil solvant Baccalarij respondentes, & durabunt istae responsiones minores, vsque ad festum Sancti Ambrosij praecise, quo die aperitur, & incipit examen Licentiandorum. Nemo autem ad hoc examen admittatur in hac Vniuersitate, qui non legitime probaverit se post Baccalaureatum fecisse cursus, & responsiones praedictas. In festo igitur Sancti Ambrosij praefato, congregabuntur Rector, Decanus, & Magistri facultatis Artium, ad eligendum quatuor Magistros examinatores Licentiandorum quorum vnus saltem sit, vel fuerit Regens Artium in hac Vniuersitate, de quorum numero, nisi in magna penuria Magistrorum, non possit esse praceptor examinandorum. Isti deinde Magistri sic electi praesentabuntur per Vedelum Cancelario, qui cum eis poterit examinare Licentiandos, si fuerit Doctor in Theologia, vel dare vnum Vice-cancellarium loco sui, qui sit etiam Doctor in Theologia, quod si ipse Cancellarius non examinaverit, nec dederit aliquem Doctorem in Theologia, qui examinet, loco sui provideat Rector de persona idonea die sequenti, aut saltem infra triduum incipiet facere examen ante prandium, & post vsque ad vesperam, observando poenitus eundem ordinem, & modum, qui dictus est in examine Baccalaureandorum, hoc tamen excepto quod hic non proponatur sophisma, & fiat maior examinatio circa physicalia, & metaphysicalia, & moralia, quam circa logicalia, & quod in paruis naturalibus quaerant examinatores, quolibeta, & problemata valde practica, & vulgaria, aut iocosa examinentque quolibet die vnum ad minus, & si Baccalaureus examinandus sit valde doctus duret examen per totum diem, nec plures tamen, quam duos in eodem die examinari debent, facto autem examine omnium intrantium per singulos dies, Rector, & Cancellarius cum examinatribus compellat examinandos facere epistolas, aut versus, aut hymnos ad probandum eorum sufficientias etiam in libris humanitatis ad probandum quoque eorum humilitatem, & patientiam, faciat eos sedere in terra, & tunc soli tentatores poterunt eos convicijs lacessere citra tamen omnem iniuriam, & servato omni modestia, non surgant de terra donec quaeratur, si placet omnibus circumstantibus, quod promoveantur ad illum gradum, & si aliquis contra se opponat allegando aliquam iniuriam irrogatam, non admittatur, donec satisfecerit ad arbitrium Rectoris, & examinantium. Nullus etiam qui sit infamis litigiosus, scandalosus, aut in honestus notabiliter ad talem gradum

assumantur pro hoc examine, dabit quilibet examinatus duos florenos æqualiter dividendos inter quinque tentatores.

De Licentijs Artium. XXI.

FACTO examine cuiuslibet licentiandi, immediate convenient secreta Rector, & quinque examinatores more Parisiensi, ad conferendum de sufficientia examinati: ut melius videatur titulus honoris sibi debiti, & sic fiat quotidie usque ad finem totius examinis, & continuo infra triduum Cancellarius Universitatis, congregatis examinadoribus, adiuratisque accipiat cedulas omnium licentiandorum, & dabit eas cuilibet examinadori, ut secreta eligant primum Licentiandorum, habendo principaliter respectum ad sufficientiam litterarum, ipse et Cancellarius, vel Procancellarius, qui fuit in examine iurabit, & dabit cedulam suam secreta, postea, visitatis cedulis ille erit primus licentiandorum, qui plures habebit cedulas, & scribetur nomen eius in principio rotuli corrigiendi. Similis modus est tenendus in electione secundi, & tertij, & cuiuslibet aliorum usque ad finem rotuli: quo peracto, statim fiant duo rotuli eiusdem tenoris. Quorum unum retineat antiquior examinatorum, alterum verò Cancellarius ponat in manu Vedeli, & convocatis omnibus eis, per sua nomina secundum illum ordinem per vocem Vedeli sedeant coram Rectore, & Cancellario in suo ordine ad recipiendam licentiam. Fiat iste actus in Ecclesia Collegiali sanctorum Iusti, & Pastoris, vel alibi prout Rectori, & facultati visum fuerit expedire. Sedentibus autem sic licentiandis, Cancellarius proponat questionem spectatoriam, si opus fuerit, ad quam respondebit secundus Baccalaureorum, qua finita questione, primus eorum nomine omnium faciat elegantem orationem laudibus scientiarum, maxime liberalium artium, & de laboribus suis circa illas facultates, & tandem supplicabit Cancellario pro licentijs ad magisterium in eadem facultate: respondebit etiam Cancellarius eleganti stylo, laudando facultatem illam, & etiam illos licentiandos, & tandem accepto iuramento eorum concludet faciendo eos licentiatos, autoritate Apostolica sibi concessa, &c. Et dictis atque persolutis gratijs Deo, & Cancellario per primum licentiatorum nomine aliorum omnium recedant in pace, & gaudio, solvent isti licentiati pridie ante hunc gradum expensas ordinarias, que non excedant novem florenos, nam quilibet eorum dabit duos florenos pro arca Collegij, pro facultate artium alios duos, & duos pro suo Regente, & unam facem ceream pro Cancellario, & unum florenum pro Vedelis, & unum pro Notario, qui teneatur sibi dare litteras licentiæ (ut moris est.) Iste actus non fiat nisi semel in anno; nec in alio tempore quispiam admittatur ad licentiam.

POST licentias, infra octo dies primus licentiatorum faciat magisterij sui solemnia, nam inuitatis dominis, & amicis suum gradum decorantibus conueniant omnes Decani, & Regentes omnium facultatum cum Rectore, & Cancellario Vniuersitatis ad capellam nostri Collegij, vel ad aliquem alium locum pro arbitrio claustrum Vniuersitatis: ubi Cancellarius primo quaestionem politicam proponet magistrando stanti coram eo capite detecto, quae spectatoria dominorum inuitatorum dicitur. Deinde idem Cancellarius, vel tenens locum eius habeat elegantem commendationem scientiarum ipsius magistrandi. Tandem dabit ei gradum, & imponat ei birretum cum insignis magistralibus, quo accepto sedebit iuxta Rectorem, & Cancellarium novus Magister, & finiet ipsemet actum suum in gratiarum actionibus ad Deum, & ad Rectorem, & Cancellarium, & ad omnes Magistros, interea dum ista fiunt distribuet Vedelus Rectori, & Cancellario atque Decanis, & vniuersis regentibus omnium facultatum singulos birretos tatummodo cum chirotecis, licet gerat plures personas, vel dignitates, & quilibet birretus valeat ad minus dimidium florenum. Et chirotecae valeant vnum argenteum, & non dabuntur ista, nisi magistris praesentibus, & deferentibus insignia, propter decorem illius actus, vel egrotis in oppido, vel occupatis in negotijs suam facultatum, & singulis magistris, etiam non Regentibus, distribuantur chirotecae, ipso die, vel praecedente soluet dictus Magister pro facultate duos florenos, pro suo Regente etiam duos, pro Vedelis etiam vnum florenum, & pro Notario duos florenos cum chirotecis, & pro Cancellario etiam facem ceream, & pro resectorio Collegij quatuor florenos ad meliorandum prandium. Facto primo magisterio solius primi, deinde consequenter, alij de suo ordine rotulis singulis octo diebus magistrantur, duo simul ad plus, ita quod expensae sint aequales, tam pro primo, quam pro quolibet aliorum, volumus tamen, quod si vltimus licentiatorum non haberet parem, quod ille admittatur ad magisterium cum duobus praecedentibus: ita quod in tali casu praecise possint fieri tres magistri simul. Est tamen advertendum, quod praebendati, & Capellani huius Collegij non teneantur in suis gradibus solvere expensas, quae notantur pro arca eiusdem Collegij, item quod facultas cum pauperibus, & cameritis, Familiaribus, & socijs dispenset in expensis, vel in totum, vel in parte secundum conditionem, & facultatem cuiuslibet bene exploratam, item, quod si aliquis magistrandus noluerit recipere gradum in suo die iuxta ordinem superius traditum, alius post ipsum immediate sequens possit recipere gradum in tali die. Et quamvis ille erat prior licentiatas, iste erit

erit prior Magister, & præcedet eum deinceps in facultate. Idem ordinamus, quod si aliquis, postquam compleverit cursus suos pro quocunque gradu distulerit suscipere illum gradum, teneatur nihilominus, solvere suo Regenti omnes expensas ordinarias, quas habiturus esset, si talem gradum suscepisset. Pecuniæ huius facultatis artiũ commendentur vni fideli Magistro, quæ sint expendendæ per distributionem Magistrorum interuentium Missis, & Vesperis solemnioribus in Capella huius Collegij, & processionibus, & pro alijs necessitatibus facultatis. Teneatur autem vnus de Vedelis, ante meridiem denuntiare singulis Regentibus, quòd conueniant ad prædictas Vesperas, & Missam suscepturi distributiones. Et statuimus, quod in distributionibus, quæ vnicuique facultatum per has nostras constitutiones, in collatione gradum, vel aliàs quouis modo applicantur, & circa alia quæcumque eas facultates concernentia, semper Rectori nostri Collegij, & Vniuersitatis assistat, & de singulis distributionibus præfatis partem tanquam vnus de Magistris, & Doctõribus, aut Regentibus de qualibet facultate recipiat: & alter nullatenus possit quidquam expediti. Volumus insuper, quod gradus requirentes insignia, qui sunt videlicet, Magisterij artium, & Baccalaureatus formati, & Doctõratus in Medicina, & iure Canonico, & in Theologia, non conferantur alicui, nisi prius sua propria habuerit insignia ad talem gradum requisita, & si forte aliquando aliquis ex graduatis repertus fuerit non habere sua propria insignia (vt præmissum est) non gaudeat distributionibus suæ facultatis per omne tempus, quo huiusmodi insignibus caruerit.

De cathedris Theologiae, & tempore quo durabit eorum regentia. XLIII.

Quoniam iuxta sententiam Ecclesiastes, verba sapientium, & Magistrorum consilia seu sententiæ, sicut ab vno pastore, & Magistro data sunt, ita etiam valde desiderabile, & amplectendum foret, si scriptores si per patrum sententias, & earum tractatores in suis vijs, & processibus in vnam aliquam sententiã conuenirent. Sed de his hætenus: Nos autem vt Ecclesiasticis bellis in suis exercitijs, & confectionibus, in aliquo differamus, & præcipue propter communem tolerantiam: idcirco statuimus, quod in nostro Collegio, vltra lectiones textus Bibliæ, & Magistri Sententiarum, quas Baccalarij cursantes in Theologia ordinarie tenentur legere, sint etiam in Theologicam facultate tres cathedræ magistræ iuxta illas tres vias in scholis his temporibus frequentatas, videlicet Doctõris Sancti, & Scoti, & Nominalium, quas regant tres Regentes, qui sint Magistri in Theologia, sicut in constitutione de electione regentium fuit dispositum: iuxta quod, quotidie prædicti tres Regentes tenean-

teneantur ordinariè legere sex lectiones, per sex horas integras, hoc ordine, scilicet, quod Regens cathedram iuxta viam, & doctrinam sancti Thomæ legat quotidie duas lectiones de eadem doctrina, vnam lectionem ante meridiem, & alteram post meridiem. Similiter Regens cathedram iuxta viam Scoti, teneatur etiam legere de eadem via, aliàs duas lectiones, vnam ante meritum, & alteram post meridiem. Regens verò cathedram iuxta viam Nominalium legat etiam de eadem via alias duas lectiones, vnam ante meridiem, & aliam post meridiem (sicut dictum est) excepto; quod à Pascha Resurrectionis, vsque ad festum sancti Lucæ lectio vesperorum sit de moralibus ethicis, videlicet politicis, & œconomicis Aristotelis. Ita quod tempore quatuor annorum suæ Regentiæ possit semel legere totum textum Aristotelis prædictorum moralium. Et licet superius in constitutione, quæ loquitur de electione Regentium, sit dispositum, quod Rector, & Consiliarij ex causis ibidem contentis possint alterare, siue mutare quascumque lectiones, siue lectiones. Volumus tamen, quod præfatæ tres lectiones, videlicet Sancti Thomæ, Scoti, & Nominalium quotidie ante meridiem legi debeant, & prædicta lectio de moralibus Aristotelis, quæ à Pascha, vsque ad festum Sancti Lucæ, legi debet, nullatenus mutari, aut variari possit, sed in alijs vespertinis lectionibus prædictarum trium viarium ob defectum, siue penuriam audientium, vel ex alijs iustis causis habeat locum commutatio lectionum, attendita semper utilitate, & profectu audientium, prout in præfata constitutione continetur. Durabitque cuiuslibet istorum Regentia per quatuor annos integros præcisè, vt possit quisque Magister cursum Theologicum suæ lectionis sufficenter consummare, elapsis autem præfatis quatuor annis vacabit cuiusque ipsorum regentia, ad cuius oppositionem, possit iterum quilibet eorumdem rursus in Regentem eligi. Et insuper teneatur vnus ipsorum semper assistere privatis conclusionibus, & disputationibus Collegij successive per suas hebdomadas, sub pœna dimidij vnus floreni per omnes tres Regentes solvendi, & archæ Collegij applicandi. Cæterum cum per Rectorem, & Consiliarios Regentes, & lectores nostri Collegij, & Universitatis fuerit ordinatum, vt præfati Regentes, & lectores, aliquibus diebus festis, teneantur nonnullas lectiones legere, & alia exercitamenta facere, ne omninò otio daretur scholaribus aliqua materia vagandi, vel alijs illicitis se immiscendi. Quare pro communi studentium utilitate petierunt eandem ordinationem sibi confirmari, ideo præcipimus vniversis, & singulis Regentibus, & lectoribus, nunc, & pro tempore existentibus, præfatam dispositionem ab omnibus, & singulis, sub pœnis ibidem contentis in perpetuum, inviolabiliter observari.

Lectioes continuas audire Theologis parum proficeret, nisi etiam disputationum, & conclusionum exercitiamenta inter eos vigerent frequenter. Qua propter statuimus, quod ultra Theologicos actus cursantium ad gradus suos: sint apud Theologos conclusiones per omnes, & singulas hebdomadas disputandæ, super lectiones ordinarias, vel saltem non prætereant duæ hebdomadæ, sine dictis conclusionibus, quæ quidem conclusiones Theologicæ tam cursantium ad gradus, quam non cursantium, & quæcumque aliæ conclusiones Theologicæ disputandæ in nostra Vniuersitate, strictè præcipimus, & mandamus, vt prius approbentur per Præsidentem, vel si sit alphoncina, per priorem, & postea nihilominus approbentur, & per Decanum facultatis Theologicæ, vt secundum Apostolũ enutriti verbis fidei, & bonæ doctrinæ continue exerceant se ipsos ad pietatem, & ita profectus eorum semper manifestus sit omnibus, contrarium verò facientes, arbitrio Rectoris, & facultatis Theologicæ graviter puniantur. Erit autem semper Decanus tam in Theologia, quam in alijs facultatibus Doctor, seu Magister antiquior in gradu in illa facultate. Qui in omnibus immediate post Rectorem ceteros omnes eiusdem facultatis præcedere debet, ceterum conclusiones præfatas teneantur proponere, & sustentare præbendati, & ceteri Theologi intra Collegium habitantes secundum ordinem suarum antiquitatum, & contra eas teneantur argumentari omnes supradicti, excepto Rectore, propter suas occupationes. Et si alij quicumque argumentari voluerint admittantur, & possint etiam argumentari, data temporis opportunitate. Hæ conclusiones assignantur in valuis capellæ, ac refectorij per viginti quatuor horas ante illarum disputationum. Disputatio ipsarum erit die sequenti immediate post prandium, & in diebus, in quibus non fiunt reparationes communes artium, vt possint omnes Regentes eisdem interesse, si voluerit. Præbendatus non ponens conclusiones in die sibi assignato mulctetur vno argenteo, & cogatur illas ponere in hebdomada proximè sequenti, sed si quis contra easdem non argumentatus fuerit, nisi ex aliqua iuxta causa habuerit à Rectore licentiã, solvat quartam partem vnus argenteo. In his conclusionibus teneatur præsidere vnus Regentibus Theologiæ (vt supra disputatum est) qui quidem Regens possit omnibus interessentibus silentiũ indicere, vt evitetur cõfusio. Liceat tamen ceteris Doctoribus ad maiorem fructum audientiũ sententiam suam dicere. Possit etiã præfatus Regens inobediẽtibus imponere multam, quam Rector exequi teneatur: Si quis autem propter instantem egritudinem, vel supervenientem

nientem necessitatem ab huiusmodi disputationibus se absentaverit, nullatenus puniatur, nisi qui ad effugiendum istum laborem, si in infirmitate, aut necessitate aliqua ab huiusmodi conflictu se subtraxerit, quod multis argumentis, & circumstantiis facile patebit. Quæ culpa si in aliquem ex Collegialibus aliquando reperiatur. Voluntas quod in eum graviter animadvertatur ipsius antiquioris Regentis conscientiam nimium onerantes. Pecunia verò, quæ ex huiusmodi pœnis, & multis obvenerit, applicabitur per Rectorem utilitatibus ordinariæ mensæ refectorij univesorum Collegialium.

De cursibus Baccalaureandorum in Theologia. XLV.

ET quoniam Theologica disciplina cæteris scientiis, & artibus præcællentius utitur, ideo nemo admittatur ad cursandum in Theologia, nisi iam peregerit omnes suos cursus in facultate artium, sive fuerit graduatus Magister in eis, sive non, & non debet permitti, quod aliquis curset simul in duabus facultatibus. Volentes ergo ad gradum Baccalaureatus Theologici pervenire, debent quatuor annis ferè audire lectiones Theologicas, ita videlicet, quod per maiorem partem cuiuslibet eorum adiant continue ab aliquo ex Cathedralicis eiusdem facultatis, & per duos annos ex eisdem quatuor, vel per maiorem partem eorum audiant lectiones Baccalaureorum cursantium de textu Bibliæ, & Magistris sententiarum, sed facultas Theologiæ poterit dispensare de quarto anno cum Magistris in artibus, quibus elapsis coram facultate Theologorum se poterit præsentare, & probatis suis quatuor cursibus, facultas teneatur statim assignare ei unum Doctorem Theologum ad præsidendam in sua disputatione tentativa, quæ fiet solemniter cum suo codice, & arguent omnes Doctores Theologi, & omnes Baccalarij eiusdem facultatis cum suis insignis, & nunquam Baccalarij arguant, nisi habuerint insignia, singulis medijs præcisse: quorum Præsidens requireret consilium, an videatur ei sufficiens ad legendum Magistrum sententiarum. Pro isto actu dabit Magistro Præsidenti unum florenum, cæteris Doctoribus eiusdem facultatis, & Univesitatis arguentibus binos argenteos, & item Vedelis duos argenteos. Postquam sic responderit de tentativa, teneatur arguere in actibus Theologicis sub pœna duorum argenteorum. Admisso dicto Baccalaureo ad lecturam sententiarum incipiat legere post festum Sancti Lucae, & faciat solenne principium primi libri sententiarum sub Præsidente alio, à primo sibi dato per facultatem, in quo post laudes Theologiæ, & declarationem alicuius questionis pertinentis ad prohemium sententiarum, quod totum fiat sine codice, arguent contra eum omnes supradicti Doctores, & Baccalarij singulis medijs

medijs, & erunt expensæ tales, & tante sicut in tentativa disputatione: sed in principio secundi sententiarum præsidebit etiam Doctor idem, qui in primo principio, & arguent soli Baccalarij singulis medijs nec solvet expensas vllas in hoc secundo principio, nisi Vedelis quibus dabit singulos argenteos. Tertium principium erit solemne simili primo, & cum similibus sumptibus, sed sub alio præside, in quo principio, quia efficitur Baccalaureus formatus in Theologia, vltra hæc dabit duos florenos pro arca Collegij, & duos pro arca facultatis, & vnum florenum pro Notario Vniuersitatis, & alium pro Vedelis, & in hoc arguent Doctores, & Baccalarij de prima licentia duobus medijs, & alij vno medio. Quartum principium vltimi libri sententiarum erit sine expensis omnino simile secundo principio, & sub eodem Præsidente cum tertio principio, nam quilibet Doctor Præsidens tenetur pro vno floreno præsidere, aut dare Præsidentem in duobus principijs. Durabit hæc lectura Magistri sententiarum per annum cum dimidio: ita quòd finiatur in Paschate Dominicæ Resurrectionis, alij secundi post principium eiusdem lecturæ. Et legatur vtiliter textus Magistri cum suis quæstionibus, & notabilibus non prolixis taliter, quòd alij auditores cursantes proficere possint: nec legat in festis Ecclesiæ. Elapsis verò quin decim diebus post Pascha Pentecostes incipiet legere dictus Baccalaureus de Biblia, & legat vsque ad festum Sancti Lucæ Evangelistæ duos libros, vnum veteris, alium novi testamenti, quos ipse ad libitum elegerit, quibus præmittet vnum principium de laudibus Sacrarum Scripturarum, & de causis materiali, & efficienti illius libri. Hoc principium erit sine Præsidente, & sine argumentis, & sine expensis. Legent autem hos libros Baccalaureij vtiliter, & publice.

De cursibus Licentiandorum in Theologia. XLVI.

EXpleta lectura sententiarum, & Bibliæ per duos annos, consequenter Baccalaureus teneatur per alios duos annos assistere omnibus actibus Theologicis, & arguere in eis sub pœna duorum argenteorum pro qualibet vice, qua non arguerint: teneantur etiam quatuor actus solemnes facere in hoc secundo biennio, idest, quater respondere, & sustentare conclusiones: vnus actus erit quodlibeta de varijs materijs, tum theoreticis, tum practicis sub Doctore Præsidente, in quo actu si opus sit, proponatur primò quæstio expectatoria, & arguent Baccalarij vnico medio: deinde respondeat quodlibetis singulorum Magistrorum, & ad argumenta, & replicas eorum. Tertio respondebit, ad quodlibeta sibi proposita ex parte Ecclesiæ Collegialis Sanctorum Iusti, & Pastoris, & Ecclesiæ Sanctæ Mariæ, & Monasterij Sancti Francisci

cisci huius nostri oppidi, & ad alia quæcumque quodlibeta, si quæ alia per Rectorem, & facultatem sibi proponenda videbuntur. Expensæ huius actus similes sint expensis tentativæ. Alius actus erit parva ordinaria, de materia subtili, sicut intentativa, sub Doctore Præsidente cum suo codice memoriter, in quo actu arguent Doctores, & Baccalaurij omnes singulis medijs. Alius actus dicetur magna ordinaria de materia morali positiva, & casibus conscientiæ: in quo etiam actu sub Doctore Præsidente factò prolixo codice, & memoriter recitato, arguent Magistri Theologi, & Baccalaurij de prima licentia duobus medijs. Alij verò legentes sententias, & qui responderint de tentativa arguent vnico medio præcisè: alius actus vocabitur ex titulo huius Collegij Alphonsina correspondens Sorbonicæ Parisiensi, eius materia sit alta, & difficilis in Theologia, actus iste sit sine Præsidente, & durabit per totum diem, sed cum vno priore Baccalario ad exercitium codicis memoriter recitandum, tam ab arguente, quam à respondente: pro quo eligendo antiquior Baccalaureus de prima licentia congregabit omnes Baccalarios eiusdem licentiæ in die Sancti Ildefonsi vespere, & omnes per suffragia secreta præstito prius per eosdem iuramento de eligendo sufficientiorem ad huiusmodi officium, eligent vnum ex Baccalarijs eiusdem licentiæ. Poterunt tamen si maiori parti eorum visum fuerit vocaliter eligere aliquem Baccalaureum etiam currentem, quando propter impedimentum, vel aliqua alia causa videretur, quòd nullus Baccalaureus de prima licentia posset huiusmodi officium exequi. Prior verò sic electus teneatur omnes codices Alphonsinarum illius anni cum respondente memoriter recitare. Pro codicibus autem à præfato priore faciendis teneantur Baccalarij illo anno responsuri de Alphonsina tradere conclusiones dicto priori infra triduum, post ipsius electionem sub pœna duorum florenorum facultati applicandorum, & quod tunc sit in arbitrio ipsius prioris eas admittere: admissis verò conclusionibus alicuius responsuri si per dictum priorem steterit, quominus huiusmodi Alphonsina tempore per facultatem assignato fiat, incurrat eandem pœnam duorum florenorum pro qualibet vice: si verò aliquis ex Baccalarijs responsuris de Alphonsina voluerit facere sibi ipsi codicem, poterit hoc facere de licentia prioris, nihilominus teneatur tradere priori codicem factum, quadraginta diebus ante diem in quo responsurus est de Alphonsina, sub pœna etiam quatuor florenorum, facultati Theologicæ applicandorum, & quod tunc etiam sit in potestate prioris codicem admittere, admissò verò, si per dictum priorem steterit, quominus dicta Alphonsina tempore assignato per facultatem fiat, incurrat etiam pœnam quatuor florenorum facultati applicandorum pro qualibet vices

iste prior explicatis difficultatibus codicis replicabit ultimo tribus medijs contra conclusiones, vel responsiones sustinentis. Deinde alij Doctores, & Baccalarij formati arguant binis argumentis cum suis replicis prolixè, alij verò singulis medijs arguant, nec tamen audiantur in replicis suis. Omnes isti quatuor actus sint æquales in expensis pecuniæ excepta alphonsina, quia nihil dabitur priori de rigore, si nollet respondens: nec oportet, quòd in istis quatuor actibus faciendis necessario seruetur ordo prædictus: nisi quòd maiores eorum regulariter fiant in proximioribus diebus anni, Alphonsinæ verò fiant quolibet anno, sextis ferijs inter Pascha Resurrectionis, & Pentecostem. Ita quòd incipiant sexta feria secundæ hebdomadæ post Resurrectionem, nisi essent plures, quàm sex responsuri illo anno de Alphonsina, nam tunc quilibet occupavit suam hebdomadam incipiendo à prima successive, etiam ultra Pentecostem si plures fuerint, quàm septem responsuri. Inceptis autem Alphonsinis modo prædicto, nulla fiat interruptio, quominus singulis hebdomadis fiant singulæ Alphonsinæ, & non amplius vsque dum omnes finiuntur, quòd si responsuri illo anno de Alphonsina fuerint pauciores, quàm sex, tunc finitis Alphonsinis Baccalaureorum de prima licentia poterunt alij cursantes Baccalaureandi in reliquis hebdomadis vsque ad Pentecostem respondere de Alphonsina: qui actus more Parisiensi valebit eis pro tentativa, & non tenebuntur ad solutionem floreni qui in tentativa debetur Præsidenti: propter gravitatem autem, & dignitatem huiusmodi actus. Volumus quòd illis septem hebdomadis Alphonsinarum sint vacantiæ à lectionibus Baccalaureorum cursantium, & alijs actibus Theologicis, & sermonibus Baccalaureorum, neque permittant etiam in alijs actibus sine dispensatione facultatis, quod duo actus Theologici solemnes, hoc est in quibus Magistri arguunt fiant in eadem hebdomada, idem censemus de vesperijs, & Doctoratu, seu magisterio. Teneatur etiam in quolibet præfatorum duorum annorum post suam tentativam quilibet Baccalaureus facere vnum sermonem latinum in capella huius Collegij coram tota Univeritate in festis sibi per facultatem assignatis: vt paulatim affuescant prædicationem Sanctarum Scripturarum, qui debet esse finis præcipuus Theologorum. Pro disponendis autem omnibus actibus Theologicis toto anno faciendis volumus quod singulis annis immediate post festum omnium Sanctorum, Rector teneatur congregare facultatem Theologicam, vt singulis Baccalarijs cursantibus, tam currentibus, quàm formatis, & cæteris responsuris de tentativa, assignet suas hebdomadas, pro suis actibus, & dies pro sermonibus faciendis: attendita utilitate scholæ, & varietate actuum: ita quod si fieri possit non desit singulis annis

omnis diversitas actuum, & provideat tunc facultas, quod medietes Baccalaureorum de prima licentia respondeat de alphonfina primo anno ultimi bienij, & medietas reservetur pro secundo, & similiter, quod actus, & sermones omnium licentiandorum sint finiti in kalendis Novembris, anni licentiarum, quod die absolvantur ab omnibus laboribus cursus: nec post hunc diem assignetur alicui licentiando aliquis actus illo ultimo anno. Baccalaureus verò, aut alius cursans qui assignatam sibi hebdomadâ pro actu, aut diem pro sermone prætermiserit, si fuerit ex Cappellanis, aut Collegialibus, tam principalis Collegij, quàm cæterorum Collegiorum pauperum incurrat pœnam duorum florenorum. Quòd si distulerit ultra mensem, sine expressa licentia facultatis, eo ipso perdat præbendam, iuxta tenorem constitutionis septimæ de qualitate eligendorum ad præbendas, & cursibus per eos necessario faciendis, &c. Reliqui verò multentur pœnâ duorum florenorum pro qualibet vice facultati applicandorum.

De Licentijs Theologorum. XLVII.

Peractis, & expletis cursibus, actibus, & sermonibus supradictis post Baccalaureatum, omnes qui sunt de eodem cursu præsententur facultati circa medium mensis Novembris, & antiquior ex eis faciat orationem tendentem ad petitionem absolutionis suæ à labore illo tam diuturno in exercitijs scholæ Theologicæ. Quibus Baccalarijs pro tunc expeditis à consilio Doctorum facultas diligenter examinavit, primò, si eorum quilibet veraciter compleverit omnes prædictos cursus, & actus suos, secundo si est legitimus ex verò matrimonio procreatus, tertio si est in sacris ordinibus constitutus, quarto, si sit infamis, in honestus, aut scandalosus: quoniam talis non esset ad licentiam, quam petit, admittendus. Vbi verò nullum tale impedimentum appareret in aliquo eorum, constituat eis omnibus simul facultas diem licentiarum apud Ecclesiam Sanctorum Iusti, & Pastoris, vel alibi (ut supra dictum est) in licentijs artium. Vbi congregatis Theologis Doctoribus, cum Rectore, & Cancellario in conclavi per cedulas secretas fiat rotulus continens licentiandorum ordinem, modo supradicto in licentijs artium, & immèdiatè citatis omnibus licentiandis eoram Rectore, & Cancellario per Vedelum legentem rotulum paulatim, & alta voce, fiant cætera omnia sicut in licentijs artistarum prius dictum est. Isti actus est solemnissimus, & more Parisiensi non debet fieri nisi semel in duobus annis: Qui autem alio tempore licentiarum vellet non admitatur in hac Vniversitate, quæ ad imaginem scholæ Parisiensi instituta est. Expensæ cuiuslibet talis licentiati Theologi in isto actu sunt hæc. Dabit

archæ Collegij duos florenos, facultati Theologiæ quatuor florenos, cui-
libet Doctori Theologo dimidium florenum, Cancellario etiam dimi-
dium florenum, Notario vnum florenum, Vedelis vnum florenum.

De Doctoratu Theologico. XLVIII.

Post dictas licentias infra quindecim dies primus licentiatus te-
neatur recipere gradum Doctoratus Theologiæ, & sic conse-
quenter alij licentiati per quindenos dies sese consequentes in
suis magisterijs, nisi eorum aliquis dimitteret diem suum, quia tunc succes-
sor eius posset illam diem, sibi vindicare, vt etiam circa Magistros artium
notatum est supra, sed quilibet magistrandus per duos, aut tres dies an-
te debet facere suas vesperias sub Præsidente, in quo actu provideat ipse
de vno studente in Theologia, qui respondebit de quæstione spectatoria
Magistrorum, & aliorum Dominorum concurrentium ad illum actum.
Deinde vnus de Magistris, aut Baccalarijs Vniuersitatis exponat termi-
nos sui tituli eleganti sermone. Quo finito ipse vesperians respondet
per codicem de materia gravi, & magnifica. Tandem aliquis de Vniuer-
sitate præfata faciet vexamen ioculosum. Quo finito immediate Præsidi-
dens de cathedra faciat commendationem seriosam de virtutibus, &
donis ipsius Licentiati. Expensæ huius actus erunt tres floreni, & qua-
tuor regalia, scilicet, pro Præsidente duo floreni, & alius florenus pro
expositore terminorum, dabitque Vedelis quatuor argenteos. In die sui
Magisterij, vel Doctoratus debent fieri ceremoniæ aliquantulum gravio-
res, quam in Magisterio Artium, & cuiuscumque alterius facultatis: sed
ordo in omnibus est similis hic, & ibi. Et dabuntur birreti, & chirote-
cæ Rectori, & Cancellario, & Decanis, ac omnibus Regentibus omnium
facultatum de corpore huius Vniuersitatis, dabuntur etiam alijs Magistris
chirotece: sed pecuniales expensæ erunt quatuor floreni pro facultate
Theologorum, & pro refectorio Collegij quatuor floreni dabit etiam
tres florenos pro Notario, & Vedelis duos florenos, cum suis chirotecis
cui bet eorum, & quilibet Doctori Theologo deferenti insignia suæ fa-
cultatis duos florenos cum suis chirotecis, & Cancellario facem ceream.
Pecuniæ huius facultatis commendentur alicui Doctori expendendæ per
distributiones Theologorum in solemnioribus festis huius Collegij in missis,
& vesperis solemnibus capellæ, & processionibus: quas distributiones re-
cipient soli Doctores. Postquam novus Magister acceperit gradum Ma-
gisterij, & insignia gradus eiusdem à Cancellario, finiet actum in gratiarum
actionibus, prout superius dispositum est in Magisterio Artium.

Quia propter varias infirmitates, quas quotidie mortales incur-
 runt medicinæ artis scientia multum conducibilis, & necessa-
 ria Republicæ experientia teste cognoscitur. Ideo statuimus,
 quod in præfato nostro Collegio sint duæ cathedræ in Medicina, quas
 habeant duo Medici multæ eruditionis, & maturæ experientiæ, ad quas
 cum vacaverint se possint opponere graduati eiusdem facultatis. Et
 qui inter eos habiliores, & magis idonei reperti fuerint, habeant singuli
 duo singulas cathedras, electio autem iustorum fiet eo modo quo debet
 fieri electio alicuius in Regentem, videlicet, quod fiat provisio per Rec-
 torem, & Consiliarios ad vota scholarium eiusdem facultatis, qui iurent
 se electuros sufficientiorem, & magis idoneum, & quod sunt audituri per
 totum annum integrum, & servatis cæteris prout in electione regentium
 expositum est: teneatur etiam quilibet istorum Cathedra-
 ticorum legere duas lectiones quolibet die lecturas, vnam ante meridiem, & alteram post
 meridiem. Ita tamen quod vnus eorum legat prædictas duas electiones
 de cursu, sive Canone Avicennæ: quem cursum teneatur adimplere, sive
 finiri in duobus annis. Alter vero Cathedra-
 ticus, teneatur similiter le-
 gere vtramque lectionem de cursu artis Hippocratis, & Galeni. Quem
 etiam cursum teneatur in eisdem duobus annis eodem modo per-
 ficere. Quibus duobus cursibus finitis prædicti Cathedra-
 tici permutabunt
 lectiones. Ita quod ille, qui peregit cursum Avicennæ, incipiat cursum
 artis, & continuet per duos annos, alter verò è converso. Durabitque
 cuiuslibet istorum cathedra per quatuor annos integros. Quibus finitis
 iterum vacabit. Ad cuius oppositionem possit denuo quilibet eorundem
 admitti, & in Cathedra-
 ticum rursus eligi. Et nihilominus teneatur visi-
 tare, & curare omnes, & singulis infirmos, qui intra domum ipsius Col-
 legij pro tempore ægrotaverint, necnon infirmos hospitalis, & omnium
 Collegiorum pauperum, quæ nunc sunt, & pro tempore eligentur, &
 etiam infirmas Monasterij Sancti Ioannis de la Penitentia, & domorum
 Sanctæ Elisabeth de las doncellas, & hospitalis contingui in perpetuum.
 Habeat autem quilibet istorum centum florenos auri de Aragonia pro
 salario, sed si aliquando contingerit, quod præfati Regentes, vel aliquis
 eorum sit adeo utilis, & tantæ eruditionis, quod Re-
 ctori, & Consiliarijs
 visum fuerit iuxta conscientiam suam salarium esse augendum, possint
 illud augere, dummodo ultra alios centum florenos non possint excede-
 dere, & ita tamen præfati Regentes, & quilibet eorum obliget se, & sua,
 quod etiam finito termino sue regentiæ toto tempore quandiu claus-
 tro Collegij placuerit, permanebit in regentiâ, nec eam quovis modo,

vel causa deseret, ad quod teneantur se astringere iuramento.

De cursibus Baccalauriorum, & Licentiandorum in Medicina. L.

N Emò admittatur ad cursandum in Medicina nisi postquam fuerit ad minus in artibus Baccalaureus, & cum hoc etiam totum cursum artium compleverit, alias non computentur ei cursus in Medicina, sed in quarto anno possit cursare in artibus simul, & medicina. Admittendus autem ad gradum Baccalaureatus in Medicina audiat per duos annos lectiones cathedrales Doctorum, si fuerit Magister, vel Licentiatus in artibus, si autem fuerit tantummodo Baccalaureus in artibus compleat tres annos, audiendo prædictas lectiones, quibus cursibus peractis, & probatis coram facultate detur ei Doctor Præsidentis pro tentativa, in qua proponat quæstionem determinatam per tres conclusiones cum duobus correlarijs, ad quamlibet earum; contra quem primo arguet Præsidentis apperiendo, & dilatando materiam, deinde Doctores eiusdem facultatis, & Baccalarij singuli duobus medijs. Doctores ad libitum: sed Baccalarij in quolibet medio, habeant auctoritatem, & rationem, & sint istæ conclusiones magis theoreticæ, quam practicæ, & si in hac disputatione inveniatur sufficiens, petat gradum eleganti oratione, & Præsidentis similiter concedat ei gradum, & tunc Baccalaureus novus ascendat cathedram, & inchoata breviter lectione, agat gratias, quibus opus est. Sumptus ordinarij in Baccalaureatu sint, quòd det Baccalaureandus pro arca Collegij duos florenos, pro facultate alios duos florenos, pro Præsidente vnum florenum cum chirotecis, alijs Doctoribus in Medicina arguentibus, cuilibet quatuor argenteos cum chirotecis, Vedelis vnum florenum, & Notario vnum florenum. Volumus tamen, quod post susceptum gradum Baccalaureatus non dicatur Baccalaureus formatus, nec habeat facultatem practicandi, quousque per sex menses ad minus frequentaverit practicam cum quodam Doctore, aut Licentiato eiusdem facultatis, nec prius dentur sibi litteræ Baccalaureatus. Post Baccalaureatum, promovendus ad gradum licentiæ in Medicina continuet actus eiusdem facultatis arguendo in singulis disputationibus publicis per tres annos continuos, sub pœna duorum argenteorum pro qualibet vice, & in quolibet trium annorum præfatorum faciat vnum cursum lecturæ Medicinalis durantis saltem per dimidium anni. Sic quod in primo cursu legat publicæ, & vtiliter de canone Avicenæ, in secundo de aliquo libro Hypocratis, in tertio de aliquo libro Galeni, & in quolibet istorum annorum faciat vnum actum rigorosum. De materia libri quem legit,

decli-

declinando magis ad practicam cum conclusionibus, & argumentis sub Præsidente (vt dictum est) de tentatiua. Pro quibus actibus, quilibet det Præsidenti vnum florenum, & Vedelis quatuor argenteos, non occupent Baccalarij cursantes horas, nec materias lectionum cathedrarum, sed assignabuntur eis horæ lectionum per facultatem, dyuidantur præsentia ipsius tantummodo Doctoribus Vniuersitatis.

De examine Licentiautorum, & gradu Licentiæ, & Doctoratum Medicina. LI.

HIS cursibus finitis, circa finem tertij anni præsentabuntur licentiauti facultati, quæ assignabit cuilibet eorum diem examinis, & puncta lectionum de Avicena, & de arte, ex quarum succinta expositione, eliciat conclusiones cum correlarijs in quibus sit magna copia, tam de theorica, quam de practica medicina, & arguent, tam Doctores, quam Baccalarij, duplici medio, vt in alijs, & fiet hoc examen publice, & sine Præsidente, admodum alphonsinæ Theologorum. Volumus tamen, quod in hoc examine arguant etiam duo Magistri facultatis artium, quorum vnus sit Decanus facultatis, & alius antiquior Magister, postquam, qui sit vel fuerit Regens in artibus. Qui etiam reputentur de hac facultate, quoad omnia, hoc excepto, quod non precipiant aliquod emolumentum, nec arguant, nisi in prædicto examine licentiæ. Dabit cuilibet Doctorum arguentium, & Magistrorum artium qui sunt de hac facultate quatuor argenteos. Peractis, autem omnibus examinibus Licentiautorum (vt præfertur) omnes licentiauti examinati præsentabuntur facultati circa finem mensis Novembris, & petent absolutionem à laboribus scholæ medicinæ, sicut de Theologis dictum est, quibus à consilio Doctorum expeditis, facultas diligenter examinabit si eorum quilibet veraciter compleverit omnes prædictos cursus, & actus suos, deinde si sit infamis, turpis, scandalosus. Quoniam talis non esset ad licentiam admittendus. Vbi verò nullum tale impedimentum in aliquo eorum probaretur, constituat eis omnibus simul facultas diem licentiarum apud Ecclesiam Sancti Iusti, & Pastoris, vel alibi, vt supra dictum est de licentijs artium. Vbi congregatis Doctoribus medicis, & Magistris in artibus, qui fuerunt de hac facultate, cum Rectore, & Cancellario in conclavi, fiat per cedula secretas rotulus, & legatur publice, & fiant omnia, sicut in licentijs artium, & Theologiæ dispositum est. Iste actus non debet fieri nisi semel in duobus annis, & anno impari, vt interpolari fieri altero anno licentiæ Theologorum, & altero Medicorum. Qui autem alio tempore anni licentiauti voluerit non admittatur in hac Vniuersitate pro isto gradu. Pridie ante licentias dabit

dabit quilibet licentiandorum pro arca Collegij duos florenos, cuilibet Doctori medico, & duobus magistris in artibus qui tunc fuerint de illa facultate, duos florenos, pro facultate quatuor florenos, Cancellario vnum florentum, & facem ceream, Vedelis duos florenos, & Notario duos florenos. Præterea, in Doctoratu medicinae solemnitates, & expensæ fiant sicut fuit supra dispositum in doctoratu Theologico, & pecuniæ huius facultatis commendentur vni Doctori, pro distributionibus, quæ dari solent in diebus solemnibus, sicut in facultate Theologiæ dictum est.

De cathedris iuris Canonici, & eorum salarii. LII.

STatuimus etiam, vt in eodem nostro Collegio sint duo professores Sacrorum Canonum, quàm maxime docti, & instructi haberi potuerint, quorum vnus regat cathedram primæ, alius cathedram vesperorum iuris Canonici huius nostræ Vniuersitatis. Et prohibemus, ne vnquam in nostro Collegio possit institui cathedra iuris civilis, nec aliquo modo præfatum ius civile legatur in eodem Collegio, quia cû duæ sint celebres Vniuersitates in hoc Regno Castellæ, in quarum vtraque iuris Canonici, & civilis scientia semper floruit, ideo non est nostræ mentis de huiusmodi facultatibus providere, nisi ad primeviam instructionem scholarium, qui secundum Synodales nostras constitutiones, non nisi præhabitis saltem mediocribus fundamentis iuris Canonici, ad sacros ordines sint promovendi. In provisione autem cuiuslibet ex dictis cathedris procedant hoc ordine, videlicet, quod sequenti die, postquam aliqua illarum vacaverit, Rector, & Consiliarij Collegij teneantur per Vedelos denunciare prædictam vacationem in scholis, & si visum fuerit expedire, teneantur etiam infra triduum idem Rector, & Consiliarij mittere cedulas ad alias Vniuersitates ipsorum nomine subscriptas, vt ipsius cathedræ vocatio omnibus innotescat ad hoc, vt volentes se opponere infra triginta dies à tempore denunciationis in Collegio factæ computandos, teneantur coram Rectore ad se opponendum personaliter se præsentare, quibus diebus elapsis singuli oppositores teneantur legere ad minus duas lectiones in præsentia scholarium eiusdem facultatis, & aliorum volentium ibidem interesse, quas Rector, & Consiliarij per diem integrum ante lectionem faciendam singulis oppositoribus assignaverint, & dictis lectionibus perlectis Rector, & Consiliarij tam Collegij, quàm Vniuersitatis recipiant vota omnium, & singulorum scholarium eiusdem facultatis, qui per sex menses ad minus iuri Canonico operam dederint, recepto prius ab eisdem iuramento, quod eligent sufficientiorem, & magis idoneum ad dictam cathedram, & à quo

quo maiorem fructum se separant consequuturos, & quod ab eo, cui de dicta cathedra fuerit provisum intendunt se audituros ad minus per integrum annum, & servata forma in receptione votorum, & in admonitione faciendâ scholaribus, qui sunt audituri, ac in alijs in constitutione de numero, & electione regentium dispositis: ille habeatur pro electo ad dictam cathedram, cui plura vota suffragentur, quod si à pari numero fuerint electi forte inter eos dirimatur, prout in dicta constitutione de electione regentium etiam dispositum est. Et si forsam præfatus electus, nondum gradum Doctoratus fuerit assequutus. Volumus, quod infra sex menses à tempore provisionis præfatæ cathedræ teneatur ad gradum Doctoratus promoveri, nisi Rectori, & Consiliarijs Collegij, & Universitatis visum fuerit prætaxatum tempus fore prorogandum. Electus vero ad cathedram primæ singulis diebus lectivis teneatur legere duas lectiones ordinarias, per duas integras horas, vnam mane, & alteram vesperi, hoc modo videlicet, quod à festo Sancti Lucæ, vsque ad resurrectionem legat mane, ab hora octava vsque ad nonam. Vesperari vero ab hora secunda, vsque ad tertiam, & à resurrectione vsque ad residuum anni, mane ab hora septima, vsque ad octavam, vesperi vero, ab hora tertia vsque ad quartam. Cathedra autem vesperorum teneatur similiter legere alias duas lectiones ordinarias per duas integras horas, vnam vesperi, & alteram mane, scilicet, à festo Sancti Lucæ vsque ad resurrectionem, vesperi ad hora tertia vsque ad quartam, mane vero, ab hora nona vsque ad decimam. Et à festo resurrectionis vesperi, ab hora quarta vsque ad quintam, mane vero ab hora octava vsque ad nonam. Teneaturque legere quilibet eorum de libris, sibi per Rectorem, & Consiliarios, præhabita scholarium informatione assignandis. Ita tamen, quod duæ lectiones illarum principales leganter semper de volumine decretarum, poterit etiam vterque illorum cum Rectore, & Consiliarijs, de consensu, & voto audientium, si fuerit visum, legere vnam ex lectionibus minus principalem per substitutum suis stipendijs ponendum. Habeatque pro salario, & pro ad vocatione, ac patrocinio præstando in omnibus litibus, & causis ipsius Collegij Cathedra primæ octoginta florenos: Cathedra vero vesperarum sexaginta florenos singulis annis, & dentur insuper alicui alteri advocato de magis expertis, & eruditis, qui reperiri possint, alij viginti floreni quolibet anno pro præstando patrocinio etiã eidem Collegio in omnibus suis litibus, negotijs, & causis durabitque tempus cuiuslibet ex dictis cathedris per sex annos integros post eius provisionem immediate sequentes. Finitisque præfatis sex annis, iterum vacabit Cathedra, & Cathedra poterit se opponere, & in Cathedra rursus eligi, si vota eligentium sibi suffragentur.

Instituimus, & ordinamus, quod nullus studens in iure canonico ad gradum Baccalaureatus in hoc nostro Collegio, & Vniuersitate assumatur, nisi circa scientiam iuris canonici per sex annos, vel per maiorem partem anni cuiuslibet annorum prædictorum huiusmodi ius canonicum audierit, & in gymnasio publico ipsius Collegij ad hoc deputato, diebus duodecim, publice totidem lectiones legerit, & si forte aliquis studens cursum in aliquo anno horum prædictorum non compleverit, possit in alio sequenti, vel sequentibus, mediate, vel immediate annis supplere. Quæ in futuris, & etiam præteritis cursibus tam studentium ad gradum Baccalaureatus, quam Baccalaureorum ad examen privatum volumus extendi. Qui vero contra huiusmodi constitutionis tenorem, ad prædictum gradum ascendere præsumperit, prædicti gradus caret commodo, & honore, & pro Baccalaureo nullatenus habeatur. Rector autem, qui talem studentem ad huiusmodi gradum Baccalaureatus admitti scienter fecerit, præter periurij reatum decem florenorum poenam, archæ Collegij applicandorum, irremissibiliter incurrat ipso facto. Volumus autem, quod ad huiusmodi gradus Baccalaureatus, vel alios in iure Canonico recipiendos, admittantur cursus, quos quicumque scholaris pro tempore graduandus, in alia Vniuersitate rite fecerit, & probaverit, prout superius in alia nostra constitutione dispositum est. Ita tamen, quod si postquam alibi peregerit omnes cursus, seu maiorem partem ipsorum, voluerit in hac nostra Vniuersitate graduari, teneatur ad minus per duos annos continuos, antequam sibi gradus conferatur, in eadem residere, ut sic evitentur fraudes, quæ infimilibus fieri solent. Et licet quicumque taliter graduando, pro libito suæ voluntatis eligere unum Doctorem eiusdem facultatis de eodem Collegio, & Vniuersitate prædicta, ut dictum gradum sibi conferat. Idemque studens Rectori fidem faciat, quod in audiendo, & legendo suprædicta servabit statuta, de qua quidem observatione, Rector Doctori prædicto fidem faciat per Vedelū, quo peracto idem Doctor diem lectiuū, præfato graduando ad receptionē dicti gradus assignet, & Vedelus, adveniente præfato die assignato, denuntiet publice per Collegiū, & gymnasia omnia, quod talis studens debet prædictū gradum assumere, & deinde Baccalaureandus à Doctore in Cathedra existente eleganti, & ornata oratione gradum postulet, quæ Doctor sine orationis solemnitate eidem concedens descendat de cathedra, & Baccalaureus prædictus cathedrā ascēdat eādem, & præsidio Altissimi implorato, lectionē brevissimā eiusdem facultatis legendo peroret, & amicis, ac cæteris circūstantibus gratias agat, actumq̄ suū cōpleat. In cuius gradus

gradus receptione, Baccalaureus, qui gradū huiusmodi recipere debet teneatur solvere duos florenos, pro arca Collegij, & Doctōri, à quo recepit gradū, propinā vnus floreni, & Notario duos florenos, pro intrinēto, & Vedelis alios duos.

De gradu Licentiæ in iure Canonico LIII.

Item statuimus, & ordinamus, quod Baccallaureus in iure canonico antequam ad examina privatam pro licentia ad gradum Doctoratus obtinenda admittatur, legat publice per quinque annos, vel maiorem partem cuiuslibet ipsorum in hac, vel in alijs Vniuersitatibus de quo fidem facere teneatur (prout superius dispositū est in alia nostra constitutione.) Et insuper faciat vnum actum publicū repetendo, aut disputando, & arguentibus respondendo, etiā si in aliqua alia Vniuersitate dictam repetitionē, vel disputationem fecisset. Quibus peractis Rector ante omnia de tempore lecturæ ipsius licentiandi, & de omnibus supradictis fidem faciat Cancellario, & eum ipsi per se, vel per suas litteras præsentet, & consequenter præfatus Cancellarius, recepto prius ab eodem licentiando iuramento de veritate dicenda, secreto interroget, vtrum aliquid dederit, vel promisserit ratione, vel causa suæ licentiæ obtinendæ, vltra id, quod inferius est expressum, & si per eius iuramentū, vel aliàs quocumque modo sibi constiterit aliquid dedisse, vel promississe, ratione vel causa suæ licentiæ obtinendæ, Cancellarius ipsum expellat penitus, vt indignus ab examine præfato, & per duos annos ab ingressu examinis, & licentiæ obtinendæ sit suspensus, nec quovsq̄ue Rectori tantum quantum confessus, vel convictus fuerit se promississe, vel dedisse pro dicto examine, in archæ Collegij vsibus convertendū solverit, ad dictum examen aliquatenus admittatur, recipientes autem duplum eius, quod receperint infra menses restituant, aliàs ipsos sententiam excommunicationis incurrere volumus ipso facto, à qua nequeant absolvi nisi triplum eius, quod receperint, dicto Rectori restituant similiter archæ Collegij applicandum, & Cancellarium, qui talem ante lapsum duorum annorum, vel post dicta pecunia non soluta ad examen receperit, excommunicationis sententiam, etiam incurrere, volumus ipso facto. Quod si nihil dedisse, vel promississe receperit tunc iniungat ei sub debito præstiti iuramenti, & excommunicationis pœnam quam si contrariū fecerit, eum incurrere volumus ipso facto, quod nihil deinceps promittet, aut dabit causa licentiæ obtinendæ. Quo facto idem Cancellarius assignet eidem Baccalaureo locū pariter, atque diem quibus coram eo, & tribus Doctōribus eiusdem facultatis, de vita, & moribus fidē faciat quod si legitimus, aut aliàs legitimatus, & si super his omnibus idoneus

sit repertus, dies & locus ad recipiendum puncta sibi assignentur super
 quibus debet subire examem. Qua adveniente die, missa Spiritus Sancti
 coram Baccalaureo, & Doctoribus præfatis, & alijs interesse volentibus
 in capella Collegij celebrata, idem Cancellarius in medio Doctorum se-
 dens, in loco per ipsum in dicta capella deputato, per manus Vedeli iu-
 ris canonici libros tenentis, si decretum, & decretales vnum vni, & alte-
 rum alteri, & Doctoribus assistentibus, dari faciat. Quorum Doctorum
 quilibet ter tantum si voluerit librum aperiat, ac in altera apertionis vice,
 Baccalarius titulum, sive materiam eligat. Et statim Cancellarius Baccala-
 ureo præfato capitulum pro examine subeundo in vnoquoque librorum
 assignet, sequenti die vero post meridiem, hora dicto Baccalaureo (vt
 præfertur) assignata, ante vespers veniat Baccalaureus ipse, paratus su-
 bire examen ad dictam capellam, vel ad locum alium ad hoc aptum, per
 Rectorem Collegij ex causa deputandum, ubi Rector, & Doctores prædicti
 eiusdem facultatis, cum Cancellario conveniant, & tunc examinandus
 Baccalaureus si sibi placuerit (vt moris est) aliquam orationem sub cõ-
 pendio faciat, & protestationem in similibus actibus fieri consuetam, &
 suam lectionem incipiat ultra duas horas minime duraturam, vt ordine,
 & modo consuetis procedatur postea ad examen. Quibus omnibus, &
 singulis executioni mandatis, prævio diligenti, & riguroso examine, vt
 dispositum est, Baccalaureus examinatus ad domum redeat, demum Can-
 cellarius recepto prius à quolibet trium Doctorum prædictorum iuramen-
 to, quod secundum Deum, & suam conscientiam super approbatione, &
 reprobatione examinati Baccalarij veritatem deponent, scrutinium faciat,
 & præfatorum Doctorum vota in birreto, vel sub capurio, vel per cedu-
 las recipiat clausas: in quibus ponat literam A. si intendebant Baccalaureum
 approbare, si autem reprobare intendant, ponant literam R. & mox, Rectore,
 & Cancellario prædictis, & Doctoribus præfatis presentibus, cedule præ-
 dictæ aperiantur, & coram Notario publicentur. Quibus omnibus peractis,
 die sequenti Baccalaureus examinatus de mane ad domum Cancellarij pro
 responsione habenda accedat. Cui Cancellarius presentibus dictis Doc-
 toribus, licentiam, vel deneget, vel concedat, prout iuxta præfatorum Doc-
 torum vota fuerit faciendum, sed præcedenti die, antequam Baccalaureus
 examinandus ingrediatur examen, solvat pro arca Collegij, quatuor flo-
 renos, Rectori verò, & Cancellario conferenti gradum, & tribus Doctori-
 bus pro examine deputatis, cuilibet eorum duos florenos, & facem ceream,
 quæ sit ponderis quinque librarum ad minus. Notario vero tres florenos,
 & Vedelis singulos florenos, dabitque insuper post finitum examen Rec-
 tori, & Cancellario, & Doctoribus, & Vedelis, & Notario præfatis noc-
 te ipsa examinis vnam coenam in qua non expendat ultra octo florenos.

Item statuimus, quòd licenciati volentes ad gradum Doctoratus in iure Canonico pervenire. Ex quo iam riguroso præcedente examine fuerunt approbati, & non expedit alium actum rigorosum facere: ad decorem tamen tanti gradus, in die quo fuerint Doctorandi, ventilent, discutiant publicè ad vtramque partem aliquam subtilem quæstionem, quæ sibi placuerit, & eam decidant prout sibi de iure Canonico videbitur, & decissa præfata quæstione, vt præfertur, statim per aliquem de graduatis eiusdem Vniversitatis fiat vexamen iocosum, & finaliter commendatio seriosa de virtutibus ipsius Doctorandi, prout in similibus actibus fieri consuevit, deinde eleganti oratione à præfato Cancellario Doctorandus gradum postulet, quem sibi Cancellarius in præsentia Rectoris, & Doctorum omnium circumstantium solemniter conferat. Dabit autem præfatus Doctorandus pridie antequàm prædictus gradus sibi conferatur, pro arca Collegij sex florenos, pro Facultate duos florenos, Cancellario, & Rectori vnicuique duos florenos, & cuilibet de Doctoribus eiusdem facultatis interessentibus, & deferentibus insignia singulos florenos cum suis birretis, & chirotecis, cæteris autem Doctoribus, & Magistris decorantibus actum, & deferentibus insignia dabit vnicuique ipsorum birretum, & chirotecas, alijs autem graduatis in eadem facultate dabit chirotecas tantum. Notario verò dabit quatuor florenos, & Vedelis vnicuique duos florenos cum suis chirotecis. Dabitque; insuper Rectori, & Cancellario, & omnibus graduatis, & officialibus vnum prandium vltra quatuor florenos, quos etiam dabit pro Refectorio Collegij.

*De his qui volunt gradum alibi susceptum iterum sibi conferri, & de admit-
tendis cursibus alibi factis. LVI.*

Statuimus insuper, & ordinamus, quod si aliquando aliquis qui gradum Baccalaureatus, licentiæ, aut Magisterij in Theologia, sive in Medicina, aut in Artibus alibi, quàm in hac nostra Vniversitate susceperit, aut alibi qui omnes, vel aliquos cursus fecerit propter exercitium, sive conferentiam litterarum, vel ostensionem suæ sufficientiæ, sive alias voluerit in hac nostra Vniversitate graduari, confitto prius legitimè coram Rectore, & Decano ipsius facultatis de cursibus alibi factis, & postquam fuerit matriculatus recipiantur ei cursus, quos legitimè constiterit alibi peregisse. Quòd si omnes iuxta tenorem nostrarum Constitutionum alibi peregisse probaverit, teneatur

facere omnes actus ad talem gradum requiritos, & iura solvere, si verò aliqui cursus ei defuerint, teneatur eos in nostra Vniuersitate supplere, & omnes actus facere ac iura soluere, vt præmittitur. Nemò tamen possit in hac nostra Vniuersitate recipere gradû Magisterij, aut Doctoratus, nisi prius in eadē receperit saltem gradum licentię, & omnes actus ad dictã licentiã post Baccalaureatum requiritos in eadē Vniuersitate fecerit, etiam si gradû Magisterij, aut Doctoratus alibi susceperit. Qui verò huiusmodi gradum alibi non suscepit, tenebitur ad omnes actus, tam Baccalaureatus, quàm licentię integrè faciendos, & prohibemus, quod nulli possit conferri gradus licentię in Theologia, aut in Artibus, nisi tẽpore licentiarum per ordinem rotuli, nec gradus Baccalaureatus in Artibus, nisi tẽpore quo alijs de Vniuersitate solet conferri. Volumus autẽ, quòd in gradu alibi suscepto, nullus possit in hac nostra Vniuersitate incorporari, si tamen alibi graduatus venerit ad se opponendû ad quancûque regentiam, vel Cathedram, etiã iuris canonici in hac nostra Vniuersitate vacantẽ, sine aliqua difficultate admittatur ad oppositio- nem, confitito prius de gradu ad talem regentiam, vel Cathedrã requi- sito, prout superius statutum est, etsi contingerit eundẽ eligi ad regen- tiam, vel Cathedram seruatã forma in his nostris constitutionibus con- tenta eo ipso absque aliquo actu, vel examine habeatur pro incorpora- to in gradu quẽ sua regentia, vel Cathedra requirit à die suę provisio- nis pro eo tẽpore tantummodo quo duraverit eius regentia, vel Cathedra, sine solutione iurium, vel expensarum eiusdem gradus. Et durante regentia, vel Cathedra, gaudeat omnibus priuilegijs, quibus gaudent omnes regentes in eadē Vniuersitate graduati, præterquam quod nomi- nari, aut præsentari ad dignitates Canonicatus, & Præbendas, aut por- tiones, vel alia quẽvis beneficia, ratione dictæ incorporationis, nulla- tenus possit. Cùm præfata beneficia secundum tenorem indulti Aposto- lici his tantummodo debeantur, qui in hac nostra Vniuersitate, & se- cundû eius statuta fuerint graduati. Sed si præfatus electus ad talẽ re- gentiam voluerit gradum alibi susceptum, & ad suam regentiam requi- situm iterum de novo in hac Vniuersitate sibi conferri: Tunc postquã medietatem temporis suæ regentiæ legendo compleverit, statim abs- que eo quod teneatur subire aliquod examen, vel aliquem actum face- re solutis iuribus eiusdem gradus, sine difficultate aliqua gradus illius regentiæ, tantummodo ei conferatur. Et hoc durante tempore suæ re- gentiæ dumtaxat, ad quam semel fuit approbatus, alias si durante præsa- to tempore suæ Regentiæ huiusmodi gradum recipere neglexerit, & illum voluerit exacto, elapsoque dicto tẽpore de novo recipere: tenea- tur subire examen, & facere cætera omnia requisita, quæ in hac nostra
conf-

constitutione continentur , prout superius dispositum est. Si autem præfati Doctores , seu Magistri , Licentiati , aut Baccalarij voluerint tantummodo residere in hac Vniverſitate postquam fuerint matriculati , præſtito prius per eosdem iuramento , iuxta tenorem noſtrarum constitutionum , gaudeant omnibus , & ſingulis privilegijs huius Vniverſitatis , & admittantur ad ſeſſionem immediatè poſt alios graduatos eiufdem gradus in omnibus actibus Vniverſitatis ad arguendum , & reſpondendum dumtaxat ; & quia in his Regnis ſunt duæ celebres Vniverſitates , in quibus iuris canonici , & civilis ſcientia ſemper floruit , ideò ad evitandas fraudes , quæ fieri poſſunt , prohibemus , nè aliquis graduatus in Iure Canonico in præſatis Vniverſitatibus , vel alibi poſſint in aliquo gradu Iuris Canonici , ſivè in gradu Doctóratuſ , licentiaturæ , vel Baccalaureatuſ in hac noſtra Vniverſitate quovíſmodo incorporari , ſivè gradum alibi ſuſceptum iterum recipere , cum prout ſuperius dictum eſt tantummodo ad primævam inſtitutionem Clericorum pauperum huiúſmodi iuris Pontificij Cathedras erigi voluimus , niſi quando ſe oppoſuerit , & fuerit electus ad Cathedram Iuris Canonici , nam tunc ſtatim habeatur pro incorporato à tempore ſuæ Cathedræ dumtaxat , prout ſuperius dictum eſt , ſi tamen præſatus electus voluerit gradum licentiæ , vel Doctóratuſ in Iure Canonico de novo in hac noſtra Vniverſitate recipere , tunc poſtquam medietatem temporis ſuæ Cathedræ legendo compleverit , ſtatim abſque villo examine , vel actu ſolutis iuribus eiufdem gradus ſine difficultate admittatur ad talem gradum , vt ſuperius diſpoſitum eſt.

De Lectõribus in Rethorica , & eorum ſalario.

LVII.

STatuimus , & ordinamus , quod in noſtro Collegio , & Vniverſitate ſit vnus Cathedraticus Rethoricæ facultatis , qui ſit magne eruditionis , & teneatur legere duas lectiones quolibet die per totum annum , hoc modo videlicèt , quod per tres , vel quatuor meſes immediatè ante diem Sancti Luca legat duas lectiones artis Rethoricæ , quas legere teneantur intra Collegium in Cathedra per Rectorem aſſignanda , & per alios octo , vel novem meſes , incipiendo à præſato die Sancti Luca legat de poeſia , & oratoria , de libris , & authoribus , ſecundum quod Rectori , & Claſtro viſum fuerit , præſatas duas lectiones , quas teneatur legere in Gymnaſio , quod eſt propè Beatum Franciſcum , vel intra Collegium ad arbitrium Rectoris , & Conſiliariorum , habeatque prædictam Cathedram durante vita ipſius , niſi ex aliqua cauſa de contentis in his noſtris

constitutionibus, vel aliàs ex iustis causis venerit privandus. Teneatur etiam præfatus Cathedricus, facere principium, seu exordium in die Sancti Lucæ singulis annis. In quo exordio habebit elegantem orationem de laudibus, & vtilitate scientiarum, prout fieri in alijs Vniversitatibus solet. Habebitque pro salario quolibet anno sexaginta florenos. Sint quoque alij sex Regentes ordinarij Grammaticæ facultatis, quos in Collegijs Sanctorum Eugenij, & Isidori, & in alijs Gymnasijs ad id deputatis, decrevimus habere suas regentias, quiquidem regentes, & alij quicumque in dictis Collegijs cômorantes, & omnes alij, tam studentes, quàm lectores dictæ facultatis, teneantur ad omnia illa, quæ in alijs nostris constitutionibus particularibus, quas ad exercitium, & faciliorem acquisitionem linguæ latinæ, & pro bono regimine, & honestate studentium in eadem facultate edidimus, plenius continentur.

De licentia erigendi aliquas Cathedras. LVIII.

TAndem, vt omnia, quæ ad litterarum scientiam spectant in nostra Vniversitate reperiantur. Statuimus, & ordinamus, quòd sit, in eadem Vniversitate alia Cathedra Græci sermonis, quam habeat vnus Cathedricus in eadem lingua sufficienter instructus, & teneatur intra Collegium legere duas lectiones in duabus horis, simul cum exercitio practicæ durante per aliam horam singulis diebus lectivis: habeatque pro suo salario singulis annis quinquaginta florenos, & provideatur prædicta Cathedra arbitrio Rectoris, & Consiliariorum, & ille habeatur pro electo, cui plura vota suffragentur. Verum quia nonnumquam viri Religiosi, & aliæ personæ zelo fidei, & Dei amore flagrantes, vt melius Verbum Dei disseminare possint, desiderare solent peritiã linguarum obtinere. Ideò statuimus, quod quotiescumque tales personas in hac nostra Vniversitate residere contigerit, Rector, & Consiliarij cum maiore parte claustrij per eosdem requisiti iuxta eorum pium, & honestum desiderium Cathedras linguarum, quæ in Collegio Vienenij continentur, vel cuiusvis ipsarum secundum temporis exigentiam, erigere atque instituere possint, & competens ipsarum lectoribus salariam assignare: ita quod summam quinquaginta florenorum annuatim pro qualibet Cathedra non excedat. Deficientibus tamen auditoribus (vt præmissum est) qualificatis, cessent etiam salaria prædictarum Cathedrarum, & cuiusvis ipsarum, & quoniam lingua Græca fons est, & origo Latinæ lingue, & aliarum scientiarum: sufficiat in ea esse quemcumque numerum auditorum, qui in eadem lingua verisimiliter proficere possint. Quibus cessantibus, cesset etiam salariam Cathedræ.

Item statuimus, quod quotiescumque vacaverit officium Notarij Collegij, & Vniuersitatis, Rector, & Consiliarij Collegij teneantur infra viginti dies eligere vnum Notarium, cuius officium sit ad nutum eorum amobile. Qui sit fidelis ad prædictum officium exercendum, & habilis in conficiendis instrumentis ac actibus, tam vulgariter, quam latine, hic autem teneatur interesse collationi graduum, & alijs actibus scholasticis Collegij, & Vniuersitatis, de quibus instrumenta conficienda fuerint, pro quibus recipiat iura sibi debita, prout in nostris constitutionibus super collatione dictorum graduum disponitur. Coram eo etiam expediantur omnes causæ iudiciales ad forum Rectoris pertinentes, pro quibus similiter dentur sibi iura consuetæ. Quod officium, vt fidelius exerceatur, volumus, quod præfatus electus in Notarium teneatur per se ipsum exercere præfatum officium, nisi fuerit infirmitate, vel alio legitimo impedimento detentus, habeat tamen se cum si opus fuerit aliquem officialem idoneum, vt facilius occurrentia negotia expediantur. Sed si negligentè circa suum officium se habuerit: per Rectorem, & Consiliarios provideatur quemadmodum viderint expedire. Si tamen aliquid minus fidelitè, vel dolosè in suo officio fecisse constiterit, vltra pœnas à iure statutas possit per eosdem Rectorem, & Consiliarios ab officio removeri. Teneatur insuper prædictus Notarius in recognitionem sui officij gratis conficere omnia, & singula instrumenta ad Collegium, & redditus eius quomodolibet pertinentia. Ad alia autem spectantia ad personas particulares ipsius Collegij non teneatur. Iurabitque in principio receptionis ipsius, quod fidelitè suum officium exercebit, & omnium, & singulorum instrumentorum, de quibus fidem fecerit, prothocolum faciat, & quod in omnibus, & singulis iuxta officium suum, absque dolo, & fraude aliqua cõmodum, & vtilitatem ad honorem ipsius Collegij, & Vniuersitatis procurabit, & quod in omnibus licitis, & honestis erit obediens mandatis Rectoris ipsius Collegij. Quòd si per tres menses continuos, vel interpolatos in vno anno, fuerit absens à Collegio, & Vniuersitate, nisi probaverit carceribus sine culpa sua, vel alio iusto, & legitimo impedimento fuisse detentum, priuetur notaria, & alius ipsius loco eligatur.

ORdinamus insuper, quod sint duo Vedeli, quorum cuilibet per singulos annos dentur à Collegio pro salario quindecim floreni, qui teneantur præstare iuramentum, quod cum omni fidelitate, & sollicitudine (quantum in eis fuerit) se exercent in omnibus, & singulis, ad quæ in his nostris constitutionibus obligantur, & ad quæ ratione sui officij tenentur. Quorum officium sit ad nutum Rectoris, & Consiliariorum amobile. Et quoties officium alicuius ipsorum vacare contingerit, infra decem dies à tempore vacationis provideatur per Rectorem, & Consiliarios de persona decenter composita, & morigerata, & habili ad præfatum officium exercendum. Teneantur etiam præfati Vedeli, alternatim per singulos menses, nisi alter inter se convenierint, vnus eorum custodire librariam, statutis horis, prout in nostris constitutionibus continetur, & alter visitare lectiones regentium, & lectorum: ita quod si aliquis regentium, & lectorum non venerit hora debita, vel ante horam finitam recesserit à lectione, denuntiet illud Rectori, vt per eum opportune provideatur, vel monendo Regentem, aut Rectorem, siue eum multando si illud frequentaverit, et si aliquando profusus à lectione cessaverit, perdant de suo salario, quod sibi ex quolibet lectione, vel reparatione, quam prætermiserint, poterat pertinere secundum rectam computationem: habeantque præfati Vedeli, vnum librum in quo omnes defectus, & absentias huiusmodi teneantur scribere. Adhibeatur plena fides præfato libro sine aliqua contradictione. Teneantur insuper prædicti Vedeli omnino ad implere omnia, & singula, quæ per Rectorem, & Consiliarios, tam in processionibus, & gradibus, quàm circa quoscumque actus scholasticos, ac alia ad suum officium pertinentia sibi fuerint iniuncta. Multa verò quàm aliquos ex præfatis Regentibus, & lectoribus, incurrisse constiterit dividatur hoc modo. Quòd dimidium ipsius applicetur archæ Collegij, & aliud dimidium Vedelis. Teneantur etiam præfati Vedeli animadvertere diligenter, an illi qui pro tempore constituantur in annotatores, vulgaris sermonis, cum omni fidelitate, & sollicitudine exercent huiusmodi annotationis officium. Habeantque dimidiam partem pecuniæ inde provenientis, vt in alia nostra constitutione plenius continetur. Nec possint ab esse à Collegio ultra duos menses continuos, vel interpolatim in quolibet anno, & tunc de licentiâ Rectoris. Ita tamen quod alter eorum semper maneat in Collegio. Et qui se absentaverit re-
 neatur dimittete substitutum ad arbitrium
 Rectoris.

*De personis Universitatis non conveniendis, nisi coram suo proprio iudice,
& de pœnis eorum qui contra venerint. LXI.*

ET quoniam litterarum studio incumbentibus maximè convenit, ut ab omni strepitu causarum, & litium sint penitus alieni. Idèd hortamur vniverfos, & singulos huius nostri Collegij, & Vniverfitatis, quatenus ab omnibus litigijs, & controversijs abstinentes solum modo studijs litterarum, & virtutibus intendant. Sed si forsam inter se aliquas causas civiles, aut criminales, aut mixtas exoriri contingerit. Tunc Rectorem ipsius Collegij, & totius Vniverfitatis, qui est suus ordinarius, & iudex proprius autoritate Apostolica sibi concessa adire dumtaxat teneatur. Cum ipsi sint prorsus ab omnia alia, & à quacumque iurisdictione exempti. Si quis verò prædictorum inter se, coram alio, quàm coram præfato iudice aliquem ex omnibus de Vniveritate convenire, quoquomodo præsumperit, vltra pœnam in eisdem litteris Apostolicis contentam pro prima vice, eo ipso perdat cursus quos peregrisse confiterit: pro secunda vice privetur vniverfis privilegijs eiusdem Vniverfitatis: pro tertia autem si fuerit Regens, vel Lector privetur sua regentia, vel lectura. Etsi fuerit Collegialis, vel alia persona de habitantibus in Collegio, expellatur ab eodem. Sed si fuerit scholaris de Vniveritate, omnino ab ea expellatur. Cæterùm quia cum vnicuique sua iurisdictione non servatur, iuris ordo confunditur, & etiam quisque suis terminis debet esse contentus. Id circo districtè præcipimus, & prohibemus omninò, nè liceat Rectori, vel Collegialibus, aut alicui alteri de Collegio, sub excommunicationis pœna, quàm contravenientes eo ipso incurrant, receptare, seu occultare, aut quocumque modo defendere quoscumque delinquentes, vel malefactores, aut quorumcumque criminum reos, sive cuicumque ex debito, vel ex alia quacumque causa obnoxios, qui sint alterius iurisdictionis, si forsam aliquando eos, vel aliquem ipsorum ad Collegium confugere contingerit, si tamen non ad Collegium, sed ad ipsius Capellam confugere acciderit, tunc nullatenus etiam intra Collegium eos admittere, vel quovismodo recipere possint, sub eadem excommunicationis pœna.

Quòd nemini intra ambitum Collegij, alio quàm latino sermone vti liceat.

STatuimus, & ordinamus, quòd omnes, & singuli Rector, Regentes, Capellani, Collegiales, Portionistæ, Familiares, Cameristæ, Socij, & omnes alij scholares graduati, & non graduati ipsius nostri

nostri Collegij, & Vniuersitatis, intra ambitum Collegij, cuius appellatione continetur Capella, Claustra, Dormitoria, Refectorium, Gymnasia, Horti, Libraria, & omnes alię officinę, ac cętera omnia, quę intra districtum ipsius Collegij includuntur, teneantur latino sermone uti, tam in conclusionibus, quàm in familiari, & quotidiano sermone, quocumque modo, siue super quacũque re inter se collocantur. Si quis verò ex omnibus supradictis repertus fuerit alio, quàm latino sermone uti, siue fuerit Rector, aut Regens, siue Capellanus, aut Collegialis, seu etiã Portionista, vel Familiaris, puniatur quolibet die hoc modo, pro prima vice priuetur portione vini in prima refectiõne proximè sequenti, pro secunda verò priuetur tota portione proximè sequētis refectiõnis, pro tertia autem multetur integra portione vnus diei sequentis. Sed si aliquis prædictorum repertus fuerit per octo dies continuos omnes pœnas supradictas quotidie incurrisse, cogatur solvere æstimationum vestuarij illius anni. Etsi apparuerit incorrigibilis, & pertinaciter dixerit se nolle loqui latino sermone, expellatur à Collegio, cæteri verò quicumque tam de habitantibus intra Collegium, sicut sunt Cameristę, & Socij, quàm etiam extra Collegium, siue sint Regentes, seu quicumque alij graduati, & non graduati scholares, quicumque totius Vniuersitatis puniantur etiam qualibet die: pro prima vice qua vulgariter loquuti fuerint intra ambitum Collegij (vt dictum est) octava parte quartę vnus regalis argentei, quod est quasi moro petinus currentis monetę, pro secunda verò duplicetur eadem pœna, pro tertia autem multetur tota quarta parte vnus regalis (scilicet) qui per eosdem octo dies continuos prædictas pœnas singulis diebus incurrisse constiterit: quicumque sit, multetur pœna vnus floreni, etsi apparuerit incorrigibilis, & pertinaciter dixerit, se nolle latino sermone loqui expellatur ab Vniuersitate, si autem fuerint pueri, qui aliquam, vel aliquas pœnas ex supradictis incurrerint, puniantur ferula, aut flagello, habito respectu ad frequentiam suorum excessum. Sed quia parum prodesset constitutiones condere, nisi essent qui eas exequerentur: ideo volumus, quod per singulos quindecim dies deputetur aliqui annotatores, qui diligenter explorent, & annotent quos viderint esse culpabiles, hoc modo videlicet, quod Rectori, Regentibus, & Capellanis, Collegialibus, Portionistis, Familiaribus vniversis constituatur in annotatorem vnus ex Prębendatis iuxta ordinem sessionum in Refectorio successivè incipiendo ab eo, qui posterior fuit receptus ad Prębendam. Qui statim cum fuerit nominatus per Rectorem, teneatur exercere præfatum officium sub pœna expulsionis à Collegio, & præstare iuramentum, quod fideliter, & diligenter exercebit suum officium, etsi aliquem ex præfatis culpabilem